

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harpii Theologi Eruditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

Quòd animæ pulchritudo consistit principaliter in decore virtutum: & quid
est virtus, & quomodo plenè reformat animam ad diuinam similitudinem.
Cap. XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

Gratia effe-
ctus circa
liberum
arbitrium.

circa liberum arbitrium, quod est facultas rationis & voluntatis. Præ-
mus effectus gratiæ est, excitare liberum arbitrium, quò ad rationem.
Secundus effectus eius est, iustificare liberum arbitrium, quò ad vo-
luntatem, quia iustitia est rectitudo voluntatis, secundum Anselmum.
De quibus effectibus dicit Augustinus: Nemo nisi Dei gratia erigitur,
nemo nisi Dei gratia stabilitur, Dei est ergo voluntas, ut in bona vo-
luntate quis maneat. Qui etiam Deus priusquam deseratur, neminem
deserit, sed & multos desertores suos ipse conuertit. Vnde Deus recessu-
rum à se non deserit antequam ipse deseratur, & plerunque facit ne
quis eum deserat: & si discesserit, saepe facit ut redeat. Tertius effectus
gratiæ est, motus meritorios elicere, qui est effectus circa liberum ar-
bitriū, quò ad facultatem. De quo effectū dicit Diuus Bernardus de
gratia & libero arbitrio. quòd gratia immittendo bonam cogitationē
nos præuenit, quæ mut. modo malam voluntatem, nos sibi per affectū
iungit; & ministrando consensui facultatem, foris per opus apertum
internus opifex innotescit.

*Quod animæ pulchritudo consistit principaliter in decore virtutum;
& quid est virtus, & quomodo plene reformat animam ad
diuinam similitudinem. Cap. XXI.*

Pulchra es amica mea, suavis & decora. Anima sancta sicut dicitur
pulchra, per naturam; & suavis, per gratiam; sic decora dicitur, per
virtutes; quia virtutibus decorata, & maximè ipsa charitate à qua
omnis virtus suam formam & decorem consequitur. Vnde dicit Hu-
go de Scriptura sacra: Ethicam scripserunt gentium Philosophi, in
qua quasi membra quædam virtutum de corpore bonitatis truncata
pinxerunt. Sed membra virtutum viua esse non possunt sine corpo-
re charitatis Dei. Hæc ille. Ex hoc igitur decore virtutum anima vo-
catur in Canticis *charissima*, vbi dicitur: *Quam pulchra es, & quam de-
cora charissima, in delicijs.* Quasi diceret: *O charissima*, quia chara in cre-
atione, charior in recreatione, sed charissima in virtutum omnium per-
fectione, *quam pulchra es*, interius omnium virtutum merito; & *de-
cora*, exterius totius perfectionis exemplo. Vel, chara, propter operati-
onem vitæ actiuæ; charior, propter quietem contemplatiuæ vitæ; *cha-
rissima*, propter perfectionem vtriusque: & hoc in *delicijs* spiritualium
charismatum, quia secundum Basilium: Multa virtuti hominis mul-
ta debetur suauitas gaudij cælestis & dulcoris. De quo dicit Hierony-
mus:

Charitas ad
animam.
Cant. 7.

mus: Tunc assero, nunquam maiorem fore corporis & animæ voluptatem, quàm dum Spiritus sanctus per suam dulcissimam menti aduenerit charitatem. O quàm inestimabile gaudium in se conspicit cor humanum, Christi formibus virtutibus adornatum, per Spiritus sancti intra se dulcissimum felicissimumq; aduentum. Intra enim animam eius omni voluptate dulcior, omni luce clarior, omni honore sublimior, & omni amore secreto interior. Quod affectans beatus Augustinus ait: *Quis mihi det, vt venias in cor meum o Iesu dulcissime, & inebries illud, & obliuiscar omnia mala mea, & amplectar te vnum bonum Deus meus?* Deus enim (qui secundum D. Bernardum virtutum dominus dicitur) nequaquam thalamum mentis ingreditur, si non fuerit conscientia lectulus virtutibus adornatus. *Quantumcunque te affligas, quantumcunque te crucies, non sui copiam tibi tribuit, nisi fueris virtutibus adornatus.* Certum est enim Deo nihil acceptius esse sua imagine, si proprio fuerit restituta decori. Nam solæ virtutes gratuita animam promouent ad Dei perfectam assimilationem. Assimilatio verò Dei perficit unionem. Unio proinde dat homini Dei denominationem, vt dii dicantur, sicut ipse Deus est: non quidem naturaliter, sed adoptiuè. Nam sola virtus nos in hære facit incommutabili bono. Ideo dicit Tullius: *Si quid optimū volumus adipisci, virtuti operanda est.* Nihil enim virtute amabilius, nihilq; quod magis alliciat ad diligendum, cum propter virtutem & probitatem, etiam quos nunquam vidimus diligamus. Virtus autem à natura nobis non inest, saltem perfecte & completè, sed tantum secundum aliquam inchoationem vel aptitudinem. Vnde contingit, quòd ex complexione bona vel mala, sunt homines magis vel minus apti, vel dispositi ad virtutes. Et ideo quòd vnus est maior in virtute naturali quàm alius, vel in vna virtute quàm in alia, contingit in quantum vnus naturali complexione melius est dispositus ad virtutem quàm alius, vel ad vnā virtutem, quàm ad aliam. Veruntamen vt illa virtutum imperfectio perficiatur, vult ipsa virtus doceri cum humilitate, quæri cum labore, & possideri cum amore: quia secundum Bernardum, non natura virtutes, sed vsus, id est, exercitiū facit. Primum tibi importabile videbitur aliquid facere virtuosum: si assuescas, non iudicabis ad eò graue, paulò plus minus senties, paulò plus nec senties, paulò plus etiā delectabit. Sūma verò nobilitas apud Deum, est clarere virtutibus. Quia nimirum animarum pulchritudo vel deformitas, qualitate virtutū seu vitiorum gignitur.

*Virtutes
quàm sint
necessariæ.*

*Nobilitas
summa
quæ sit.*

- Ex quibus color attrahitur, aut ita splendidam eam reddit, vt audire mereatur: *Concupiscet rex decorem suum*: aut ita terram fetidam & deformem, vt fetorem propriae turpitudinis confiteatur, dicens: *Corrupta sunt cicatrices meae, à facie insipientiae meae*. Virtus ergo (secundum Augustinum) est bona qualitas mentis, qua bene viuatur, qua nullus male vitur, quâ in homine solus Deus operatur. Est enim virtus quasi vis intus, & consistit in aggressionibus arduorum, in toleranda aduersorum, & in abstinentia placitorum. Dicit quoque idem Augustinus in epistola quadam, quod in hac vita, virtus non est, nisi diligere: quod diligendum est. Id solum diligere, prudentia est: nullis inde molestiis auerti, fortitudo est: nullis illecebris, temperantia est: nulla superbia, iustitia est. Ex quo nimirum humana natura per originale peccatum à sua rectitudine cecidit, diuinam vilipendens similitudinem, adeò quod in imagine sola pertransijt homo, necessarium est, vt ad recuperandam primam dignitatem & rectitudinem, insistant homo virtutibus adipiscendis, quae lapsam naturam iterum rectificent, nobilitent, & mirabiliter adornent, vt decorem illius rex regum concupiscat.
- Psal. 44.** Per virtutes igitur Theologicas rectificare debet partem animae superiorem, vt debite dirigatur in Deum, tanquam in vltimum finem. In ea enim parte consistit imago summæ Trinitatis. Quia sicut imago Creatoris consistit in Trinitate personarum, & vnitatis essentiae; sic imago recreationis consistit in Trinitate habituum cum vnitatis gratia: per quos tres habitus virtutum anima fertur in summam Trinitatem, secundum tria appropriata tribus personis. Fides enim dirigit in summè verum, credendo & assentiendo: spes in summè arduum, innitendo & expectando: charitas in summè bonum, desiderando & amando.
- Psal. 38.** Porro, sicut virtutes Theologicae directe mouent in finem ipsum, qui Deus est, ornando vires animae superiores: sic etiam virtutes Cardinales mouent ad ea, quae sunt ad finem, ornando vires inferiores ipsius animae, vt debite parti superiori subiciantur. Nam prudentia rectificat vim rationalem, in eligendis & praecauendis: fortitudo irascibilem, in tolerandis & perferendis molestiis: temperantia concupiscibilem, in vtendis scilicet, in coercendis à delectationibus prauis. Iustitia verò, prout est virtus communis, rectificat omnes vires, scilicet prout actus eius pertinet ad debitum obedientiae praecceptorum, declinando à malo, & faciendo bonum. Similiter, prout est virtus legalis, quae
- Virtutes Theologicae.**
- Virtutes Cardinales.**

quæ est omnis virtus, prout a stus eius ordinatur ad proximū. Dicuntur autem Cardinales, quia sicut ostium vertitur in cardine, sic in his tota conuersatio moralis vitæ (quæ tota est circa passiones hominis) vertitur. Vocantur etiam istæ virtutes quandoque principales, quia principaliter & essentialiter faciunt ad felicitatem civilem. Hinc dicitur in libro Sapientie: *Sobrietatem enim, id est temperantiam, & prudentiam docet, & iustitiam, & virtutem, id est, fortitudinem, quibus utilius nihil est in vita hominibus.* Quandoque vocantur generales, quia virtutes alias includunt in se, quæ vocantur ab aliquibus virtutes adiunctæ, seu comites principalium virtutum; aut partes virtutum integrales, vel subiectiuæ. Quandoque vocantur morales, quia mores hominum informant. Quandoque dicuntur humanæ, quia humano studio conquiruntur. Dicuntur etiam consuetudinales, quia non ex vno actu, sed ex consuetudine innascuntur. Veruntamen, omnes huiusmodi virtutes, quocumque nomine censeantur, in se nudæ consideratæ sunt informes, & à fructu vitæ æternæ steriles, ac infimum gradum virtutum habentes, donec formentur & perficiantur ipsa charitate: & sic vocantur politice vel civiles, quia poliunt siue ornant hominem in vita civili. In secundo gradu, scilicet in donis Spiritus sancti, per gratiam & charitatem hæc virtutes viuificantur, & meritorie nobis gratæque Deo redduntur, ac per eas anima purgantur, sicque purgatorie vocantur. In tertio vero gradu, scilicet in beatitudinibus perficiuntur, & animam deducunt ad perfectionem virtutum siue primæ rectitudinis, velur ad primum statum innocentie: & sic vocantur virtutes purgati animi. In quarto eniq; gradu, id est, in fructibus Spiritus, in quodam transcensu deducunt ipsam animam & omnimodam approximationem, & assimilationem diuinam, ac per consequens in quandam earundem virtutum sincerissimam, & suauissimam fructionem: & sic quodammodo vocantur virtutes exemplares, non solum prout consistunt in mente diuina, sed etiam in rationali creatura Deo coniuncta, præsertim in vita beata.

Virtutes, quæ sunt multiplices, quomodo acquiruntur, in mediis consistunt: & quod virtutes gratiæ sunt omnes connectæ. Cap. XXII.

Pulchra es amica mea, suavis & decora. Seneca: Nulli præclusa est virtus; omnibus patet, omnes admittit, omnes inuitat, non colligit dominium, non censum, hominæ nudo contenta est. Sed, ut

Y. 3 dicit

Virtutum
Cardinalium
nomina
varia.

Sapient. 8.

Virtutum
gradus.